

Priloga 6: KONČNO POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH

JAVNI RAZPIS

»PROJEKTNO DELO Z NEGOSPODARSKIM IN NEPROFITNIM SEKTORJEM – ŠTUDENSKI INOVATIVNI PROJEKTI ZA DRUŽBENO KORIST 2016–2018«

v okviru

Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 kot neposredna potrditev operacije "Projektno delo z negospodarskim in neprofitnim sektorjem v lokalnem in regionalnem okolju – Študentski inovativni projekti za družbeno korist"; prednostne osi 10. Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost; prednostne naložbe 10.1 Izboljšanje enakega dostopa do vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine pri formalnih, neformalnih in priložnostnih oblikah učenja, posodobitev znanja, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih oblik učenja, tudi s poklicnim svetovanjem in potrjevanjem pridobljenih kompetenc, specifičnega cilja 3: Spodbujanje prožnih oblik učenja ter podpora kakovostni karierni orientaciji za šolajočo se mladino na vseh ravneh izobraževalnega sistema.

Številka pogodbe: 11083-8/2018

1. PODATKI O PROJEKTU

1.1 Osnovni podatki

Naziv projekta	Projekt krepiteve glasu oseb s težavami v duševnem zdravju za samozagovorništvo	
Akronim projekta	PKGzaS	
Izvajalec/nosilec projekta	Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo	
Trajanje projekta	od: 1.7.2018 od:15.6.18-30.6.2018 PAVZIRANJE	do: 15.9.2018
Partner 1 (negospodarska oz. neprofitna organizacija)	DRUŠTVO ALTRA – odbor za novosti v duševnem zdravju	
Strokovni sodelavec 1	Ime in priimek: Tilen Recko Funkcija: vodja programa zagovorništvo	
Partner 2 (organizacija iz gospodarskega ali družbenega področja)		
Strokovni sodelavec 2	Ime in priimek: Funkcija:	
Pedagoški mentor/ji	Ime in priimek: as. dr. Amra Šabić Zavod/članica: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo	
	Ime in priimek: as. dr. Gašper Krstulović Zavod/članica: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za socialno delo	
	Ime in priimek: Zavod/članica:	

1.2 Seznam sodelujočih študentov

(Navedete vse študente, ki so sodelovali na projektu in so uveljavljali stroške. V kolikor je v času trajanja projekta prišlo do zamenjave študenta, poleg imena in priimka študenta, navedite oba).

Ime in priimek študenta	Zavod/članica, kjer je študent vpisan	Naziv študijskega programa	Bolonjska stopnja študija	Klasius - P	Vključeni od/do	
					od	do
Katja Erjavec	Fakulteta za socialno delo, UL	Socialno delo	1.st UNI	0923	1.7.2018	15.9.2018
Anja Drevenšek	Fakulteta za socialno delo, UL	Socialno delo	1.st UNI	0923	1.7.2018	15.9.2018
Aleksander Potrč	Pravna fakulteta, UL	Pravo	1.st UNI	0421	1.7.2018	15.9.2018
Rok Jeršič	Pravna fakulteta, UL	Pravo	1.st UNI	0421	1.7.2018	15.9.2018
Nina Milavec	Pedagoška fakulteta, UL	Specialna in rehabilitacijska pedagogika	2.st UNI	0113	1.7.2018	15.9.2018
Lucia Geržinič	Pedagoška fakulteta, UL	Specialna in rehabilitacijska pedagogika	1.st UNI	0113	1.7.2018	15.9.2018
Melisa Bajc	Zdravstvena fakulteta, UL	Delovna terapija	1.st VS	0915	1.7.2018	15.9.2018
Nuša Krajnc	Zdravstvena fakulteta, UL	Delovna terapija	1.st VS	0915	1.7.2018	15.9.2018

1.3 V katero področje na prvi klasifikacijski ravni KLASIUS-P se uvršča projekt glede na vsebinsko zasnovo projekta (neustrezno področje izbrišite):

7 - Zdravstvo in sociala

2. Povzetek projekta:

Projekt je bil usmerjen v celostno podporo osebam s težavami v duševnem zdravju ali dolgotrajnimi duševnimi stiskami pri krepitvi glasu v vsakodnevnem življenju. S projektom smo želeli dopolniti ponudbo in vsebine, ki jih partnerska organizacija že ponuja svojim uporabnikom pri projektu zagovorništvo. Ponudbo smo dopolnili s specifičnimi strokovnimi vsebinami področij s katerih prihajajo sodelujoči študentje in študentke. Na ta način smo želeli ljudi s težavami v duševnem zdravju opremiti s kompetencami, ki jim omogočijo preskok iz stigmatiziranih vlog v bolj cenjene vloge v družbi.

Glavni izziv katerega projekt naslavlja je kako in na kakšen način okrepiti glas ljudi s težavami v duševnem zdravju. Ljudje s težavami v duševnem zdravju so v družbi v podrejenem položaju in se običajno soočajo s kompleksnim naborom izzivov v vsakodnevnem življenju. Razlog za to je, da nalepka, ki jo človek pridobi zaradi diagnoze težav v duševnem zdravju, ki posamezniku onemogoča, da bi v javnem diskurzu deloval kot nosilec lastnega glasu in nekdo, ki lahko odloča o lastnem življenju. Gre za paradoks, saj je ravno nalepka težav v duševnem zdravju tista, ki v imenu družbene skrbi in umeščanja posameznika v družbo le tega popolnoma razčloveči in mu – v imenu družbene skrbi – odvzame možnost, da sam odloča o lastnem življenju, saj za to naj ne bi bil sposoben. Kljub temu, da je bila za marsikatero tako diskriminirano družbeno skupino rešitev, ki je bistveno pripomogla k spremembi družbenega statusa skupine, udejanjanje v javnem prostoru (LGBTQ+ gibanja, gibanja ljudi z ovirami, feministična gibanja, ipd.), to v pričujočem primeru zaradi odsotnosti glasu ni mogoče. Problem je nekoliko kompleksnejši, saj rešitev ni zgolj v številčnosti glasov, ki si izborijo svoje mesto v javnem prostoru, temveč gre za bolj bazično težnjo po tem, da se posameznikov glas izoblikuje in je slišan tudi v zasebni sferi.

Ključna rešitev je krepitev glasu marginalizirane skupine v družbi. To pomeni, da moramo ljudi s težavami v duševnem zdravju podpreti na različne načine, da bodo v družbenem diskurzu slišani, hkrati pa je nujno nasloviti tiste razloge zaradi katerih jih družba ne sliši. S tem projektom smo naslovili temeljne razloge za neslišnost te družbene skupine. Z

intenzivnim delom skupaj z ljudmi s težavami v duševnem zdravju smo naslovili tiste vsebine pri katerih izkušajo največ nemoči, pomanjkanje informacij in vsakodnevnih stisk. Udeleženci projekta so osvojili nova znanja in veščine s katerimi bodo lahko v prihodnje asertivneje nastopali v družbenem diskurzu, hkrati pa so imeli možnost aktivno razširiti svojo socialno mrežo in mrežo virov na katere se lahko oprejo, ko potrebujejo podporo pri specifičnih vsakodnevnih stiskah. Rezultat projekta je priročnik, ki smo ga pripravili v tesnem sodelovanju skupaj z ljudmi s težavami v duševnem zdravju. Priročnik na enem mestu zbere ključne vsebine, ki izhajajo neposredno iz potreb ljudi na terenu. V proces dela smo vključili ljudi, ki imajo sami izkušnjo težav v duševnem zdravju, ki so preko projekta osvojili nove veščine in informacije, ki bodo ključno prispevale h kakovosti njihovega vsakodnevnega življenja, hkrati pa smo odprli prostor, da ljudje, ki imajo težave v duševnem zdravju sami izpostavijo tiste vsebine, ki so za njih najpomembnejše, vendar njihov glas v vsakodnevem življenju ni slišan.

3. Izvajanje projekta:

Osrednji del projekta je bil izveden na partnerski organizaciji ALTRA. Prvi del aktivnosti je bil usmerjen v ugotavljanje stanja na terenu in popisu specifičnih potreb ljudi s težavami v duševnem zdravju in ugotavljanju katere kompetence in specifična znanja, bi najbolj pripomogla h krepitvi glasu ljudi. To smo dosegli z aktivno udeležbo v vsakodnevem življenju partnerske organizacije, kjer so študentje in študentke delovali kot prostovoljci in družabniki. Na ta način so dobili pomemben vpogled v specifične potrebe ljudi, ki so se kasneje tudi udeležili delavnic na temo samozagovornišva.

Drugi del projekta je bil namenjen izvedbi specifičnih delavnic, ki so sodelujoče opremile s specifičnimi znanji in kompetencami za katere se je v predhodnem procesu ugotovilo, da bi bistveno doprinesle h kakovosti vsakodnevnega življenja ljudi s težavami v duševnem zdravju. Delavnice so izvajali študentje in študentke ob strokovni podpori strokovnega in pedagoškega mentorja. Udeleženci delavnic so bili ljudje s težavami v duševnem zdravju, ki so vključeni v programe partnerske organizacije. Delavnice so pokrivale različne vsebinske sklope, katerih relevantnost je bila ugotovljena pri popisu specifičnih potreb in terenskem delu. Z izvedbo delavnic smo naslovili konkretne potrebe ljudi po vsebinskih sklopih pri katerih se srečujejo z največjimi vsakodnevnimi stiskami in pomanjkanjem informacij. Delo je potekalo v manjših skupinah in z ustreznim načinom sporočanja, ki je spodbujal dialog in skupno naslavljanje vsebinskih sklopov. S tem smo dosegli najvišjo možno raven relevantnosti vsebin za udeležence delavnic.

Zadnja del projekta je bil namenjen izdelavi priročnika. Ta del projekta je zajemal popis vseh pridobljenih izkušenj na terenu in organizacijo materiala v smiselne vsebinske sklope. Pisanje je deloma potekalo s preverjanjem strokovne literature na Fakulteti za socialno delo in delo s preverjanjem že zapisanih vsebin na terenu s potencialnimi končnimi naslovniki priročnika na partnerski organizaciji ALTRA.

4. Odstopanja od predvidenih aktivnosti

Vsi načrtovani cilji v projektu so bili doseženi ali preseženi. Študentje in študentke so, zaradi narave dela in zagovorniške drže, ki so jo zavzeli med opravljanjem projekta pogosto delovali tudi neformalno in se v delo na partnerski organizaciji prostovoljno vključevali tudi preko dogovorjenih ur. Pričakovanja presega tudi dejstvo, da bodo nekatere študentke in študentje s sodelovanjem nadaljevali tudi po formalnem zaključku projekta, saj so vsebine vzeli za svoje, hkrati pa so prepoznali veliko vrzel, ki je prisotna na področju zagovornišva in duševnega zdravja. Manjše odstopanje se je zgodilo v časovnici oblikovne priprave priročnika. Vsebinsko popolna delovna verzija priročnika je bila pripravljena pred zaključkom projekta, potekajo pa še dogovori o likovnem oblikovanju z zunanjim izvajalcem, kar je časovnico priprave priročnika zamaknilo predvidoma za 10 dni. Do ostalih odstopanj ni prišlo.

5. Pridobljene kompetence, znanja in praktične izkušnje študentov

Navedite poklicno specifične kompetence, ki so jih študenti pridobili z vključitvijo v projekt, in način pridobitve kompetence (za vsakega študenta posebej).	
Ime in priimek študenta	Opis
Katja Erjavec	Razvijanje zagovorniške vloge. Spretnost organizacije dogodkov, delavnic s specifično vsebino. Vodenje skupine. Razbremenilni razgovori z osebami s težavami v duševnem zdravju. Sodelovanje z drugimi organizacijami v okviru zagovorniške vloge. Zagovorništvo na področju duševnega zdravja. Vodenje delavnic in priprava literaturo za ciljno skupino. Popis potreb in priprava aktivnosti glede na ugotovljene potrebe.
Anja Drevišek	Spretnosti, za izvajanje delavnic na temo samozagovorništva, hkrati tudi spretnosti za organiziranje in vodenje delavnic v manjših skupinah. Praktična znanja za uporabo metod krepitev moči in samozagovorništva, nova znanja na področju dela z osebami, ki imajo težave v duševnem zdravju, nova znanja s področja samozagovorništva in izvajanja zagovorništva. Priprava literature za ciljno skupino s pomočjo koncepta »lahko branje«.
Aleksander Potrč	Znanja in izkušnje voditi delavnice oziroma manjše skupine, ter večšine za usposabljanje ljudi, ki imajo dolgotrajne duševne stiske. Praktično znanje za vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika. Komunikacija z uporabniki dnevnega centra ALTRA, torej z ljudmi, ki imajo duševno motnjo. Sposobnost uporabe strokovnega znanja v praksi in udeležanje pravnih pravil ter uveljavljanje pravic na področju duševnega zdravja. Vodenje delavnic. Vsebinsko delo na priročniku, ki je namenjen zagovorništvu. Navezovanje osebnega stika z ljudmi, ki imajo težave v duševnem zdravju in zagovorništvo.
Rok Jeršin	Spretnosti povezovanja med raznolikimi organizacijami, ki delujejo na različnih področjih. Praktično znanje prepoznavanja duševnih stisk in razbremenilni pogovor. Sposobnost zagovorništva na področju duševnega zdravja, zagotavljanje podpore in krepitev moči ljudi, ki imajo težave v duševnem zdravju. Neposredno delo z ljudmi s težavami v duševnem zdravju. Vodenje delavnic. Zagovorništvo in reševanje pravnih vprašanj.
Nina Milavec	Meddisciplinarno povezovanje, navezovanje stika z ljudmi s težavami v duševnem zdravju. Zagotavljanje podpore in pomoči ljudem s težavami v duševnem zdravju. Razbremenilni razgovor in zagovorniška vloga pri delu z ljudmi s težavami v duševnem zdravju. Zagotavljanje podpore in pomoči uporabnikom v krizi. Načrtovanje podpore za vsakodnevno življenje. Vodenje skupine. Vodenje delavnic. Sodelovanje v vsakodnevnem življenju ljudi s težavami v duševnem zdravju.
Lucia Geržinič	Razvoj spretnosti vodenja skupine. Razvoj sposobnosti organiziranja delavnic prilagojenih glede na skupino. Spretnost za promocijo zagovorništva in samozagovorništva oseb s težavami v duševnem zdravju. Kritična refleksija vloge oseb s težavami v duševnem zdravju. Organizacija in vodenje manjše skupine oseb s težavami v duševnem zdravju. Pridobivanje informacij o samozagovorništvu in

	zagovorništvu. Spoznavanje oseb s težavami v duševnem zdravju, pogovor z njimi in z obema mentorjema o duševnem zdravju in težavami s katerimi se srečujejo.
Melisa Bajc	Graditev in vzdrževanje funkcionalnega terapevtskega odnosa z uporabniki. Sposobnost iz pogovora z osebami s težavami v duševnem zdravju razbrati na katerih področjih potrebujejo pomoč. Samostojno organiziranje in vodenje delavnice. Sposobnost prilagoditi izbor teme glede na interes in šibka področja uporabnikov. Učenje medpoklicnega sodelovanja in medsebojna pomoč.
Nuša Krajnc	Komunikacija z ljudmi s težavami v duševnem zdravju, sposobnost vodenja skupine in delavnic. Pridobitev veščine za usposabljanje ljudi, ki doživljajo dolgotrajne duševne stiske. Sodelovanje pri organizaciji in vodenju delavnic. Razvijanje zagovorniške drže in načina podpore ljudem s težavami v duševnem zdravju. Graditev in vzdrževanje terapevtskega odnosa z ljudmi, ki imajo težave v duševnem zdravju. Spretnost za promocijo deinstitutionalizacije in človekovih pravic. Vodenje delavnic, druženje z in zagovorništvo ljudi s težavami v duševnem zdravju.

6. Doprinos morebitnih rešitev/rezultatov projekta za vključeno negospodarsko oz. neprofitno organizacijo (PARTNER 1)

Doprinos projekta k neprofitni organizaciji je zlasti v sodelovanju med študenti različnih profilov in organizacijo, v katero le redko vstopajo ljudje s kompetencami in znanji, ki niso neposredno povezana z duševnim zdravjem in reševanjem akutnih težav. Na ta način se je koncept zagovorništva in samozagovorništva, ki ga razvijajo v organizaciji nadgradil z novimi relevantnimi vsebinami, ki prej niso bile dostopne, vendar so ključne za kvaliteto vsakodnevnega življenja ljudi. Intenzivno sodelovanje je omogočilo, da smo se strokovnjaki, študenti in predstavniki partnerske organizacije skupaj preizkušali in nadgrajevali koncept zagovorništva in ljudi podprli ravno tam, kjer v vsakodnevnem življenju občutijo največ nemoči, hkrati pa zaradi organizacije dela pri nekaj pomembnih vsebinah nastajajo vrzeli. Doprinos projekta k neprofitni organizaciji je tudi širjenje mreže potencialnih novih sodelavcev, ki delujejo vsebinskih področjih, ki neprofitnim organizacijam običajno niso neposredno dostopni, ker se redkeje vključujejo kot prostovoljci in študijskih praks ne opravljajo v tovrstnih organizacijah.

7. Doprinos morebitnih rešitev/rezultatov projekta za vključeno organizacijo iz gospodarskega ali družbenega področja (PARTNER 2)

Ni 2. partnerja

8. Izkazovanje družbene koristi morebitnih rešitev/rezultatov projekta v lokalnem/regionalnem okolju, učinek na širšo lokalno skupnost ter prispevek k enakim možnostim

*Projekt je deloval kot spodbuda in dodaten zagon projektu zagovorništva in samozagovorništva, ki ga izvajajo v organizaciji. Poleg konkretne podpore in organizacije dogajanja neposredno za ljudi, ki so uporabniki partnerske organizacije je projekt prispeval tudi razmisleku o konkretnih potrebah ljudi tudi širše na področjih, ki presegajo zgolj znanost in stroko socialnega dela. S projektom smo spodbujali solidarnost in vključevanje vseh ljudi v družbo, kot enakovrednih državljanov, ne glede na ovire in življenjske situacije. Na ta način smo se lahko pridružili ljudem in jih podprli ravno na tistih področjih, kjer v vsakodnevnem življenju doživljajo največje stiske.
Ljudi s težavami v duševnem zdravju, ki so ena izmed najbolj izključenih in prikrajšanih skupin, smo s tem projektom opolnomočili in aktivno vključili v proces samozagovorništva in jih okrepili za proces samozagovorništva. Ljudje, ki so bili vključeni v projekt in so bili naslovniki projekta so bili tisti, ki so pomembno*

sooblikovali vsebine. Obravnavani so bili kot eksperti iz izkušenj, kot tisti, ki najbolj poznajo lastno izkušnjo na ovire s katerimi se srečujejo v vsakodnevnem življenju, kar je v pomagajočih poklicih danes redkost. Kot sogovorniki so tudi vsebinsko sooblikovali priročnik, ki je nastal kot produkt projekta. Na ta način so ljudje, ki so bili vključeni v projekt, pridobili pomembna nova znanja, spretnosti in poznanstva, ki se nadaljujejo tudi po zaključku projekta.

9. Trajnost/prihodnost projekta

Projekt je pomembno prispeval k dodatnemu zagonu projekta zagovorništva in samozagovorništva na partnerski organizaciji. Vsebine zagovorništva in samozagovorništva se bodo v organizaciji nadaljevale v okviru strokovnega dela. Trajnostnim učinkom projekta je namenjen tudi priročnik, ki je produkt projekta. Priročnik predstavlja temelj in referenčno točko s katere lahko zainteresirani nadaljujejo delo zagovorništva in samozagovorništva, hkrati pa je pomemben tudi zato, ker je literature s tovrstno vsebino v slovenskem jeziku zelo malo.

Sodelujoči so izrazili veliko željo po intenzivnem nadaljevanju projekta predvsem zaradi širokega nabora vsebin, ki so jih vnesli študenti in študentke različnih profilov. Predvsem bi bilo dobrodošlo, da bi se tovrstne krajše posvetovalnice in delavnice, ki so jih izvajali študentje in študentke vršile vsak mesec. Na ta način bi lahko podprli ljudi takrat, ko se potreba po podpori pojavi, brez zamika ali takrat, ko je prepozno.

Aktivnosti se na partnerski organizaciji nadaljujejo v okviru ustanovljene zagovorniške skupine.

10. Opredelitev izvajanja načrta/ov sprejetega strateškega dokumenta zavoda

Projekt prispeva k uresničevanju ciljev Strategije Univerze v Ljubljani 2012-2020: Odlični in ustvarjalni na dveh strateških prednostnih področjih in sicer »Uporaba znanja – tretja dimenzija univerze« in »izobraževanje (prenos znanja) družbeno odgovornih diplomantk in diplomantov. Študenti UL, ki se v projektno delo z ne-gospodarstvom vključujejo z namenom kreativnega in inovativnega reševanja izzivov v lokalni skupnosti, preko prenosa znanj in uporabe raziskovalnih in izobraževalnih dosežkov rešujejo družbene izzive in vplivajo na družbeni razvoj. Na ta način prispevajo k uresničevanju tretjega poslanstva Univerze v Ljubljani, da postane družbeno odgovorna univerza, poleg tega pa UL študijske programe prilagaja glene na potrebe gospodarskega in javnega sektorja.

11. Posredni učinki na projektu

Navedite posredne učinke vključenih oseb v projekt

	Število študentov	Opomba
Zaposlitev študenta v partnerski organizaciji	0	
Možnost zaposlitve študenta v partnerski organizaciji (po zaključku izobraževanja)	1	Organizacija je zainteresirana za zaposlitev enega od študentov v primeru, da pridobi dodatno financiranje socialno varstvenega programa.
Študent nadaljuje delo v partnerski organizaciji preko študentske napotnice, pogodbe, druge oblike sodelovanja	4	Eden izmed študentov nadaljuje delo v partnerski organizaciji kot prostovoljec, tri študentke so se dogovorile za sodelovanje z organizacijo v okviru študijske prakse.
Izvajanje študijskih obveznosti (priprava magistrske, diplomske naloge na podlagi potrebe organizacije)	0	

Če so na projektu vidni tudi drugi učinki (npr. posodobitev učnega programa, prenos znanja kot npr. izvedeno predavanje s strani predstavnika vključenih partnerjev, osvojitve nagrade/priznanja na tekmovanju, natečaju, podelitev štipendije ...) le-te navedite in jih na kratko opišite.

12. Informiranje in obveščanje

Potek projekta, informiranje in obveščanje o projektu se je vršilo preko spletne strani partnerske organizacije ALTRA in preko spletne strani Fakultete za socialno delo v razdelku projektov. Projekt je bil formalno in neformalno predstavljen tudi kot primer dobre prakse na področju zagovorništva v okviru konference TISSA – the Social work and Society Academy, ki jo je konec avgusta gostila Fakulteta za socialno delo. Projekt je bil predstavljen v okviru predstavitve neprofitnih organizacij na področju socialnega varstva v Sloveniji skupaj s še nekaj primeri dobrih praks. Izvedeno je bilo tudi elektronsko obveščanje strokovne javnosti ob izvidu priročnika.

Izjava

S podpisom in žigom na tem obrazcu potrjujemo točnost in resničnost vseh podatkov, navedenih v končnem poročilu in vseh priloženih prilogah (npr. fotokopija končnega izdelka).

Kraj in datum: Ljubljana, 25.9.2018

Ime in priimek osebe, ki je pripravila poročilo: Amra Šabić

Po pooblastilu rektorja prof.dr. Igorja Papiča,
prof.dr. Vesna Leskošek, dekanja

A handwritten signature in black ink is written over a horizontal line.